

СОВЕТ УЗБЕКИСТОНИ

ЎЗБЕКИСТОН КП МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ, ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ВА МИНИСТРЛАР СОВЕТИ ОРГАНИ

ГАЗЕТА 1918 ЙИЛ 21 ИЮНДАН ЧИҚА БОШЛАГАН • № 223 (18.700) • Сешанба, 1983 йил 27 сентябрь • Баҳоси 3 тийин.

Кеча Тошкентда, В. И. Ленин номида СССР Халқлари дўстлиги саройида икки қитъа мамлакатлари адибларининг VII конференцияси очилди.

ТИНЧЛИК, ДУСТЛИК, ИНСОНПАРВАРЛИК ИДЕАЛЛАРИНИ ҚАРОР ТОПТИРАЙЛИК

Осиё ва Африка ёзувчилари VII конференциясининг очилиши. Суратда: конференция президиуми.

В. Молгачев, Л. Гусенинов ва С. Маҳмамов фотоси.

ОСИЁ ВА АФРИКА МАМЛАКАТЛАРИ ЁЗУВЧИЛАРИ УЮШМАСИ VII КОНФЕРЕНЦИЯСИНИНГ ҚАТНАШЧИЛАРИГА

Осиё ва Африка мамлакатлари ёзувчилари Уюшмасининг 25 йиллиги муносабати билан Тошкент шаҳрида йилгиланган шу ташкилот VII конференциясининг қатнашчиларини самимий табриклайман.

Утган чорак аср мобайнида Осиё ва Африкада катта ижобий ўзгаришлар содир бўлди. Импералистик мустамлакачилик системасининг харобаларида мустақил давлатлар вужудга келди, бу давлатлар жаҳон сиёсатида тобора сезиларли роль ўйнамоқдалар.

Совет Иттифоқидагилар Уюшмангизнинг фаолиятини, унинг миллий ва социал озошлик, халқлар ўртасида тинчлик ва ҳамжиҳатлик йўлида тараққийпарвар кучлар олиб бораётган муштарак курашга қўшаётган ҳиссасини биладилар ва юксак қадрлайдилар. Осиё ва Африка ёзувчиларининг бадиий асарлари меҳнатқашлар онгини уйғотишга, уларнинг интернационал бирдамлигини мустаҳкамлашга актив ёрдам бермоқда.

Сизларнинг конференциянгиз имперализмнинг айби билан халқроо вазиат жуда ҳам кескинлашган, ядро ҳалокати хавфи кучайган ниҳоятда мурраккаб ва қийин бир пайтда ўтмоқда. АҚШ ва НАТОнинг интенсивлиги жиҳатидан мислсиз ҳарбий тайёргарликлари билан бир вақтда тинчлик, демократия ва миллий мустақиллик кучларига қарши ҳужумлар қилинмоқда, Осиё, Африка, Ло-

тин Америкаси халқларига нисбатан яна «катта тўқмоқ» сиёсати кўтариб чиқилмоқда. Шу бондан ҳам бугунги кунда инсоният учун ядро урушининг олдини олишдан, бемаъни қуролланиш пойғасини жиловландан, имперализмнинг агрессив муқаддалари йўлига ров солишдан кўра муҳимроқ ва масъулиятлироқ вазифа йўқ.

Биз шунга асосланганимизки, ҳолис ниятли кишиларнинг умумий куч-ғайратлари билан тинчликни қаттиқ туриб сақлаб қолиш ва ҳозирги замон цивилизациясининг ресурсларини миллионлаб кишиларнинг энг муҳим эҳтиёжларини қондиришга, мустамлакачилик ўтмишининг шармандалари оқибатларини тугатишга сарфлаш мумкин. Гражданилик бурчи ёзувчилардан мана шу юксак мақсадларни амалга ошириш учун курашда актив иштирок этишни талаб қилади. Аминманки, халқлар тинчлиги, тараққийоти билан мустақиллиги йўлидаги кураш масалалари сизларнинг конференциянгизнинг ҳам диққат марказида бўлади, сизларнинг ёзувчилик талантингиз бундан бўён ҳам инсониятнинг олижаноб идеалларига хизмат қилаверди.

Сизларга жамоат фаолиятда ва адабий-ижодий фаолиятда катта-катта муваффақиятлар, шахсий бахт-саодат тилайман.

Ю. АНДРОПОВ.

ТОШКЕНТДА ОСИЁ ВА АФРИКА МАМЛАКАТЛАРИ ЁЗУВЧИЛАРИ VII КОНФЕРЕНЦИЯСИНИНГ ТАНТАНАЛИ ОЧИЛИШИ

Кўпгина мамлакатларнинг ранг-баранг миллий байроқлари Ўзбекистон пойтахтининг байрам либосига қўшилиб кетди: тинчлик, халқлар дўстлиги идеалларини қадрлаётган Осиё ва Африка адиблари яна шу ерда йилгилдилар. Улар шонли санани — икки қитъа ёзувчилари биринчи Тошкент анжуманининг 25 йиллигини нишонлаш, ҳозирги замон адабий жараёнининг энг муҳим проблемаларини биргаликда муҳокама қилиш, ўз халқлари ўй-фикр ва орозу-умидларининг чинакам ифодачилари бўлган миллий маданиятларнинг атоқли аробларини жишлаштирган Африка — Осиё ёзувчилар ҳаракатини янада ривожлантириш йўлиларини белгилаб олиш учун денгизлар, тоғлар оша етиб келдилар.

26 сентябрь кунини мана шу мўътабар халқроо анжуман қатнашчилари В. И. Ленин номида СССР Халқлари дўстлиги саройига йилгилдилар. Залда чет эллик ва совет таълими адиблари билан бирга Тошкент меҳнат коллективларининг вакиллари, партия, совет ва жамоат таш-

КПСС Марказий Комитети, Сийсий бюроси аъзоллигига кандидат, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг биринчи секретари Ш. Р. Рашидов йилгилди. У адибларнинг 1958 йил кузига бўлиб ўтган биринчи мўътабар учрашуви билан кейин Янгирма беш йилдан сўнг ўтказилмоқда. Конференция кунини кеча ўзининг икки минг йиллигини нишонлаган худди шу қаҳрамонда Тошкент шаҳрида, Осиё ва Африка илгор ёзувчиларининг бирлиги бутун бир иктымий ҳаракатга айланган, ана шу ёзувчиларнинг шонли анжумани вужудга келган худди шу серкуш, бахтиёр Ўзбекистон дўстларида ўтмоқда.

[Уртоқ Ю. В. Андроповнинг табрикомаси ва ўртоқ Ш. Р. Рашидовнинг нутқи газетанинг биринчи ва иккинчи бетларида эълон қилинмоқда].

Ўртоқ Ш. Р. РАШИДОВ НУТҚИ

Азиз дўстлар! Ўртоқлар! Ер юзидagi икки буюк қитъа халқлари озошлик, тараққийоти ва тинчлик байроқдорлари, шон-шарафи ва виждони бўлган муҳтарам меҳмонларимиз!

Бизнинг нуфузли конференциямиз номига КПСС Марказий Комитети Бош секретари, СССР Олий Совети Президиумининг Раиси Юрий Владимирович Андроповдан табрикомма келганлигини сизларга маълум қилиш менга жуда катта кувонч бахш этди.

[Ш. Р. Рашидов узоқ давом этган қарсаклар остида ана шу табрикомма текстини ўқиб эшиттирди].

Сизларнинг гулдурас қарсакларингизни, — дейди Ш. Р. Рашидов, — Африка — Осиё ёзувчилари уюшмасининг ҳамда унинг барча кўпдан кўп миллий отрядлари фаолиятига юксак баҳо берганлиги учун, уларнинг халқлар ўртасида тинчлик ва ҳамжиҳатлик йўлидаги, ядро урушининг олдини олиш, қуролланиш пойғасини жиловландан, инсониятнинг олижаноб идеаллари йўлидаги, имперализм ва ирқчиликка қарши муқаддас жангида эзу ва самимий истақлар билдирганлиги учун Коммунистлар шонли ленинчи партияси билан Совет давлатининг раҳбари Юрий Владимирович Андроповга изҳор этилган астойдил миннатдорчилик белгиси, деб ҳисоблашга ижозат этгайсиз!

Дўстлар! Бундан чорак аср муқаддам кунининг худди шундай очик кунларида Совет Ўзбекистонининг пойтахти — Тошкентда Осиё ва Африка мамлакатлари ёзувчиларининг биринчи, таъсис конференцияси очилган эди. Ана шу конференция планетадаги икки буюк қитъа илгор адибларининг ташкилий ва ижодий жиҳатдан жишлаштиришга асос солди. Барча қитъаларга парвоз қилган, дунёдаги ҳамма тараққийпарвар санъаткорларнинг қабилалари жо бўлган қўйидаги сўзлар айни шу ерда, биринчи Тошкент конференциясининг юксак минбаридан янграган эди:

«Биз ўз ўртамизда адоват уругини сочишга ва сафларимизни бузишга уринаётган импералистлар билан мустамлакачиларни йўлимиздан улоқтириб ташлаймиз, биз ўзимизнинг бирлигимизни, муштарак идеалларимизни ва муштарак орозу-умидларимизни тасдиқлаймиз. Биз сизларни, бутун дунё ёзувчиларини айрим кишиларга нисбатан ҳам, шунингдек бутун-бутун халқларга нисбатан ҳам қилаётган барча қабиҳликларга қарши, адолатсизликка, мустамлакачилик ва эксплуатацияга қарши баралла овоз билан курашишга даъват этаймиз...»

Биз, ёзувчилар, — халқларнинг виждонимиз, Заёмондошларимизнинг илгори эмас, шу билан бирга келгуси авлодларнинг ҳам тақдирини унун масъулият бизнинг зиммамиздадир.

Биз сизларни халқ турмуши билан боғлиқ бўлган ҳамда ақл-идрок галабаси ва Ер юзида адолат тантанаси учун курашда халққа ёрдам қила оладиган адабиётни яратишимизга имкон берадиган ҳақиқатни, ўзгаллик ва эркинликни қидиришда биз билан бирга олға боришга даъват этаймиз.

Тошкент руҳи — ер юзидagi икки буюк қитъа илгор ёзувчиларининг дўстлиги ва қардошлиги руҳи, заёмондошларининг адабий ҳаракатидagi интернационализм ва демократия руҳи шундай вужудга келган эди. Янги тарихий шароитларда санъаткорнинг халқ ишига, инсонпарварлик ва озошлик идеалларига содиқлиги тўғрисидаги энг асосий фикр ана шундай ифода этилган эди. Африка-Осиё ёзувчиларининг қудратли ҳаракатига шундай асос солинган эди.

Нигирма беш йил муқаддам биз Тошкентда ўзимизнинг таъсис конференциямизга йилгилганимизда Африка — Осиё ёзувчилари ҳаракати улкан ва шонли истиқболга эга экан-

лигига ишонган эдик. Бугун биз ўз юбилейимизни нишонлар эканмиз: дарҳақиқат биз улкан истиқболга эгамиз. Лекин биз шонли ўтишга ҳам эгамиз — бизнинг ижодий ютуқларимиз, гоёвий душманга қарши курашдаги муваффақиятларимиз, ҳар томонлама ҳамкорликнинг бой тажрибаси бор, деб тўла ҳуқуқ билан айта оламиз.

Чорак аср муқаддам вужудга келган Тошкент руҳи баракали самаралар берди. Бу руҳ тинчликка, халқлар ўртасида дўстлик ва бирликка, мамлакатлар ҳамда қитъаларнинг озошлиги ва раънақи учун курашга даъват этувчи, юксак пафос билан сугорилган аjoyиб дил шеърларида ва поэмаларда, романлар ва ҳикоятларда, пьесалар ва мюзиклаларда молдий ифодасини топди.

Нуфузли конференцияларимиз ўтказилган жойлар — Қоҳира ва Байрут, Деҳли, Олмаота ва Луанда Африка ва Осиё ёзувчилари ҳаракат тарихидаги катта босқичлар бўлиб қолди. Шу муносабат билан 1976 йилнинг кунини ҳам аслаш жоиздир. Ушунда Осиё ва Африка ёзувчиларининг биринчи учрашуви Тошкентнинг порлоқ кўлдузлари остида ўтган эди. Келажак ана шу талантли, гражданилик жиҳатдан актив санъаткорларники бўлиб, бизнинг умидларимиз ҳам уларнинг ижодийети билан боғлиқдир!

Африка-Осиё ёзувчилари уюшмасининг ташкилий ва ижодий фаолияти кўп қиррали ва баракали бўлиб, жуда катта аҳамиятга эгадир. Миллий маданиятларнинг ўнлаб мусоффо чашмаси кенг ва лиммо-лим интернационал оқимга бирлашди. Бинобарин, ҳозирги дунёда ўз кўдмлари, географик қамрови, сийсий, фалсафий, эстетик ва ахлоқ принципларининг аҳамияти жиҳатидан Африка ва Осиё ёзувчиларининг ҳаракати билан раёбатчилик қила оладиган ёки у билан тенг кела оладиган ижодий бирлашма, иттифоқ ёки клуб йўқ.

Бу ҳаракат заиф ривожланган мамлакатларда адабиётларнинг мустақил ривожланишини рағбатлантирди. Ҳаракат ёзувчиларини гоёт муҳим миллий ва умуминсоний проблемаларни ҳал қилишда қатнашишга жалб этди, миллатлараро маънавий ва ижодий алоқаларни мустаҳкамлашга ёрдам берди. Ҳаракат икки қитъа санъаткор зиёлиларининг кучларини мустамлакачиликка, имперализмга, ирқчиликка, сионизм ва агрессияга қарши биргаликдаги кураш негизини жишлаштирди.

Африка-Осиё ёзувчилари ҳаракатида қатнашган ёзувчилар яратган китоблар ва пьесалар, фильмлар ва қўшиқлар домий эстетик бойликларида бўлиб қолмай, улар омманинг онгини уйғотилган ва уни имперализм, реакциянинг қора кучларига қарши, ирқий ҳамда миллий эзгининг барча турлари ва формаларига қарши жангга уюштиридан кудратли маънавий кучдир.

Дунёда содир бўлган прогрессив ўзгаришларда Африка-Осиё ёзувчиларининг роли ниҳоятда каттадир. Уларнинг ижодий ва иктымий куч-ғайратлари барча қитъалардаги халқ оммасининг революцион-демократик ва миллий озошлик ҳаракати билан уйғунлашиб кетди.

Биз Вьетнам халқининг америкалик агрессор устидан қозонган улуг галабасига ўз ёзувчилик ҳиссамини қўшиб деб, Ангола ва Мозамбикда, Эфиопия ва Кампучияда, Афғонистон ва Никарагуада халқ революцион кучларининг муваффақиятларига жуда бевосита дахлдоримиз деб ҳисоблашга ҳақимиз. Кейинги йилларда Осиё, Африкадаги кўпгина мамлакатларда бўй берган катта тарихий жишлашларга нисбатан ҳам илгор адибларнинг масъулиятли миссияси худди шундай яққол кўриниб турибди.

(Давоми иккинчи бетда).

ДУСТЛИК ВА ҲАМЖИҲАТЛИК МУҲИТИДА

Осиё ва Африка мамлакатлари ёзувчилари уюшмасининг VII юбилей конференциясида қатнашиш учун Ўзбекистон пойтахтига келган Африка-Осиё ёзувчилари ҳаракатининг ветеранлари билан делегация раҳбарларини икки қитъа адиблари биринчи Тошкент анжуманининг раиси — КПСС Марказий Комитети Сийсий бюроси аъзоллигига кандидат, Ўзбекистон Компартия-

си Марказий Комитетининг биринчи секретари Ш. Р. Рашидов 26 сентябрь кунини қабул қилди.

Дўстлик ва ҳамжиҳатлик муҳитида ўтган суҳбатда тинчлик, халқлар ўртасида дўстлигини мустаҳкамлаш учун, термо-ядро уруши хавфининг олдини олиш учун курашда тараққийпарвар инжодкор зиёлиларни жишлаштириш муҳимлиги таъ-

ри ривожланиб келаётганлиги, турили қитъалардаги тобора кўп маданият аробларини ўзига жазм этаётганлиги муҳимдир. Ҳозир, АҚШнинг эндиги маъмурияти бошчилик қилаётган имперализмнинг реакция кучлари халқроо кескинликни юмшатиш ишини ҳар қандай воситалар билан барбод этишга уринаётган бир пайтда бу ҳаракат алоҳида аҳамият касб этди.

Суҳбат чоғида Ш. Р. Рашидов партия XXVI съезди қарорларини, КПСС Марказий Комитетининг 1982 йил май, ноябрь, 1983 йил июнь Пленумларида, ўртоқ Ю. В. Андроповнинг доклады билан нутқларида баён этилган вазибаларни амалга ошираётган Ўзбекистон ишчилари, колхозчилари, энёиларининг бунёдкорлик ишлари ҳақида гапириб берди. Мамлакат экономикасининг таркибий қисми бўлган Ўзбекистон халқ хўжалиги комплекс равишда улдуксиз ривожланмоқда. Республиканинг муваффақиятлари — Коммунист пар-

тия, бутун халқ баҳодирона ишларининг, ленинча миллий сиёсат тантанасининг натижасидир. Барча совет кишилари қатори Ўзбекистон меҳнатқашлари ҳам Коммунист партия билан Совет ҳукуматининг ички ва ташқи сиёсатини яқдиллик билан астойдил қўллаб-қувватлайдилар. Ер юзидagi тинчликнинг ишончли таъини — социалистик Ватан қудратини меҳнат жаҳудасидаги муваффақиятлар билан оширишга интилаверадилар.

Осиё ва Африка ёзувчилари Уюшмасининг Бош секретари Алекс Ла Гума конференция қатнашчилари га кўрсатилган изат-йиром ва зўр эътибор учун Ўзбекистон раҳбарларига, барча меҳнатқашларига чин қўйилган миннатдорчилик билдирди, адиблар Тошкент учрашувларининг яхши анъаналари бундан бўён ҳам ривожланаверадилар, тинчлик, озошлик ва социал тараққийоти перлоқ идеалларини азия билувчи барча ёзувчиларнинг мулки бўлиб қолади, деб ишониб билдирди.

Суҳбатда Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети бюросининг аъзолари И. Г. Анисимкин, О. У. Салимов, И. Б. Усмонов, жаев, СССР Ёзувчилар сою-

(ЎТАГ).

